

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	07 "Управління та адміністрування"
Спеціальність	073 "Менеджмент"
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Логістика

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри менеджменту,
логістики та інновацій

Олена ЯСТРЕМСЬКА

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту, логістики та інновацій
Протокол № 1 від 27.08.2022 р.

Розробник:

Мельникова К.В., к.е.н., доц. кафедри менеджменту, логістики та інновацій
Сігаєва Т.Є., к.е.н., доц. кафедри менеджменту, логістики та інновацій

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Сучасний ринок потребує постійного пошуку найбільш ефективних технологій організації і управління діяльністю підприємства, тому набуває значимості визначення сутності й змісту логістики в міжнародному аспекті, що виходить із системних уявлень нового рівню її розвитку як самостійної навчальної дисципліни, уможливлення залучення у її сферу комплексу знань щодо сутності системного підходу до вирішення проблем ефективного управління потоковими процесами, набуття відповідних навичок із встановлення і підтримки умов сумісності завдань логістики із загальними завданнями менеджменту підприємства.

Структура дисципліни побудована таким чином, щоб сформувати цілісне уявлення про форми, засоби і методи здійснення зовнішньоторговельних закупівель, що здійснюються у міжнародній практиці українськими і зарубіжними; вивчити специфічні особливості експортного товароруху; отримати розширені знання практичної спрямованості про транспортне забезпечення зовнішньоекономічних операцій, особливості заповнення товаросупровідної документації; придбати знання щодо специфічних особливостей митної логістики, впливу митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на ефективність зовнішньоторговельних операцій.

Об'єктом навчальної дисципліни є логістичні процеси та логістичні системи в міжнародних економічних відносинах.

Предметом навчальної дисципліни є загальні принципи і закономірності формування систем та методи системного аналізу, що застосовуються при розв'язання складних проблем економічного характеру, віднесених до міжнародної логістичної діяльності підприємства та зовнішнього середовища.

Мета та завдання навчальної дисципліни: формування знань і навичок у галузі логістичного управління, методів, засобів формування логістичних систем, транспортного забезпечення міжнародного бізнесу та тенденцій його розвитку.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	Залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Логістика	Стратегічний менеджмент
Функціональна логістика	Логістичне обслуговування
Планування та організація діяльності підприємства	Переддипломна практика
Менеджмент	Дипломна робота

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
СК13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.	РН14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.
ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН22. Здатність застосовувати оптимізаційний фактор при поставці товарів у міжнародному сполученні, обирати оптимальний вид транспорту у міжнародному сполученні. Проводити аналіз міжнародних договорів, аналізувати ризики в міжнародній логістиці.
ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.	РН22. Здатність застосовувати оптимізаційний фактор при поставці товарів у міжнародному сполученні, обирати оптимальний вид транспорту у міжнародному сполученні. Проводити аналіз міжнародних договорів, аналізувати ризики в міжнародній логістиці.
СК20. Здатність ефективно аналізувати та інтегрувати логістичну концепцію у міжнародну діяльність, аналізувати концептуальні основи та визначати основні категорії міжнародної логістики, застосовувати оптимізаційний фактор при поставці товарів у міжнародному сполученні Здатність до вибору оптимального виду транспорту у міжнародному сполученні, до прийняття ефективних рішень в процесі здійснення міжнародної логістичної діяльності.	РН22. Здатність застосовувати оптимізаційний фактор при поставці товарів у міжнародному сполученні, обирати оптимальний вид транспорту у міжнародному сполученні. Проводити аналіз міжнародних договорів, аналізувати ризики в міжнародній логістиці.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Роль логістики в умовах глобалізованого бізнесу

Тема 1. Сутність та фактори розвитку міжнародної логістики

1.1. Основні теоретичні аспекти міжнародної логістики.

Логістика в структурах управління підприємством. Основні цілі і завдання логістичного управління виробництвом. Семантичний аналіз основних понять: логістика, міжнародна логістика, міжнародний ланцюг поставок. Основні методи вирішення завдань у міжнародній логістиці.

1.2. Глобалізація світового господарства як один із факторів виникнення міжнародної логістики

Глобалізація бізнесу як фактор підвищення конкурентоздатності. Фактори, що визначають глобалізацію бізнесу. Рушійні сили глобалізації в логістиці. Особливості глобальної конкуренції. Бар'єри у глобальному логістичному менеджменті. Фактори, що зумовлюють процес глобалізації у сучасних умовах.

1.3. Проблеми міжнародної логістики

Конкуренція у міжнародній логістиці, її характерні особливості. Фактори впливу при імплементації міжнародної логістики у діяльність підприємств. Причини виникнення проблемних ситуацій у міжнародній логістиці.

1.4 Стратегічний аспект розвитку міжнародної логістики.

Використання спеціалізованих організацій в якості підвищення ефективності міжнародної логістики. Централізація запасів. Моделювання досвіду найбільш успішно працюючих організацій. Концепція «підприємство без громадянства». Основні бар'єри у розвитку міжнародної логістики. Причини трансформації міжнародної логістичної системи.

Тема 2. Організаційні аспекти міжнародної логістики

2. 1. Основні тенденції розвитку міжнародної логістики

Загальні тенденції розвитку міжнародної логістики. Характеристика сучасного світового господарства. Основні види інтеграційних об'єднань: зона вільної торгівлі, митний союз, єдиний ринок, економічний союз. Етапи інтеграційного процесу. Рівень розвитку інтеграційних об'єднань у світі.

2. 2. Організація та методи прийняття рішень в міжнародній логістиці

Відкрита логістична система. Принципи формування відкритої логістичної системи. Оптимальність прийняття локальних логістичних рішень. Віртуальна корпорація. Основні методи аналізу бізнес-процесів: бенчмаркінг; реінжиніринг бізнес-процесів; аналіз ланцюжка формування цінностей. Аналіз системи збалансованих показників.

2. 3. Формування організаційних структур управління міжнародної логістикою

Експорт товарів і послуг (прямий і непрямий). Продаж ліцензій. Міжнародні договори франчайзингу. Зарубіжні торгові філії. Створення монтажних або виробничих підприємств за кордоном. Прямі інвестиції. Передумови вибору методу управління міжнародної логістикою. Вигоди інтернаціоналізації управління. Фактори розвитку методів управління міжнародним логістичним ланцюгом.

2. 4. Види логістичних посередників у міжнародній логістиці

Доцільність застосування аутсорсингу на підприємстві. Автономна логістика. Традиційна логістика. Логістика для третіх осіб. Інтегрована логістика. Інтернет- логістика.

2.5. Інформаційне забезпечення міжнародної логістики.

Роль інформаційних технологій в міжнародній логістиці. Технології глобальної синхронізації даних. Технології радіочастотної ідентифікації в логістичних системах. Електронна комерція в міжнародній логістиці. Геоінформаційні системи і системи глобального позиціонування в міжнародній логістиці.

Тема 3. Міжнародні логістичні ланцюги поставок

3. 1. Ланцюг поставок як система формування цінності

Семантичний аналіз поняття «ланцюг поставок». Управління ланцюгом поставок. Система формування цінності. Умови успішного створення інтегрованих систем формування цінності. Особливості формування міжнародних ланцюгів поставок.

3. 2. Підходи до аналізу існуючого ланцюга поставок

Аналіз ключових бізнес-процесів на підприємстві. Типові бізнес-процеси. Етапи документування процесу. S-модель ланцюгів поставок, основні потоки. Рівні деталізації SCOR-моделі.

3. 3. Формування структури міжнародної ланцюга поставок

Головні просторові фактори впливу на формування міжнародного логістичного ланцюга поставок. Рівні виробничих процесів у міжнародному ланцюзі поставок. Причини виникнення перекосів планування у міжнародному ланцюзі поставок.

3. 4. Організація взаємовідносин та оптимізація потоків у ланцюзі постачань

Правила формування довіри у партнерстві. Основні елементи довіри, підходи до їх формування, а також емпіричні правила при управлінні ланцюгами поставок. Типи уразливості партнерів: несприятливий вибір, моральна шкода, асиметрія інвестиції. Проблеми, пов'язані з управлінням відносинами в ланцюгах поставок.

Тема 4. Інфраструктура міжнародної логістики

4. 1. Поняття інфраструктури. Компоненти інфраструктури міжнародної логістики.

Семантичний аналіз поняття «інфраструктура». Склад інфраструктури міжнародної логістики. Принципи формування інфраструктури міжнародної логістики. Компоненти ефективності інфраструктури міжнародної логістики.

4. 2. Міжнародна транспортна інфраструктура.

Поняття транспортної системи. Уніфікація міжнародної транспортної системи. Бі-, мульті- і інтермодальні перевезення.

4. 3. Світова транспортна система.

Міжнародна інфраструктура автомобільного транспорту. Міжнародна інфраструктура морського транспорту. Інфраструктура водного міжконтинентального транспорту. Міжнародна інфраструктура авіаційного (повітряного) транспорту. Міжнародна інфраструктура трубопровідного транспорту. Міжнародні документи координації міжнародної транспортної системи. Головні комунікаційні магістралі світу.

4. 4. Вузлова інфраструктура міжнародної логістики.

Поняття логістичного центру. Схема класичного логістичного центру. Класифікація логістичних центрів. Регіональний логістичний центр. Проблеми розвитку логістичних центрів у міжнародному масштабі. Основні категорії користувачів логістичних центрів.

Змістовий модуль 2. Організаційно-правові засади функціонування міжнародної логістики

Тема 5. Правове забезпечення міжнародної логістичної діяльності

5. 1. Правове регулювання міжнародної торгівлі.

Заходи стандартизації експортних та імпорتنних операцій. Організації, регламентуючі діяльність в області міжнародного приватного права. Основні конвенції, що стосуються

міжнародної торгівлі. Правове регулювання міжнародної торгівлі. Договори міжнародної купівлі-продажу.

5. 2. Правове регулювання міжнародних перевезень.

Концептуальні засади правового регулювання перевезень у міжнародному сполученні. Джерела правового регулювання міжнародних перевезень. Норми внутрішнього законодавства регулювання перевезень. Міжнародні правові акти, що регламентують міжнародні перевезення. Договір міжнародного перевезення вантажів.

5.3. Проблеми правового регулювання міжнародної логістичної діяльності.

Інтелектуалізація ринку логістичних послуг у міжнародному масштабі. Узгодженість державного регулювання логістичних послуг в різних країнах. Транспортна стратегія України.

Тема 6. Митне забезпечення міжнародної логістичної діяльності

6. 1. Система опису та кодування товару в міжнародній логістичній діяльності.

Поняття митного податку. Умови сплати митного податку в Україні. Гармонізована система опису та кодування товарів. Національна комбінована номенклатура.

6. 2. Критерії визначення походження товару в міжнародній логістичній діяльності.

Загальна система превенцій. Критерії визначення походження товарів. «Внутрішні» та «іноземні» товари. Методи визначення походження товарів, їх переваги та недоліки.

6. 3. Види і характеристики митних процедур і режимів.

Види митних процедур в Україні. Поняття митного режиму. Імпорт. Експорт. Транзит. Тимчасове ввезення (вивезення). Митний склад. Реімпорт. Реекспорт. Спеціальні митної зони. Магазин безмитної торгівлі. Переробка на митній території України. Переробка за межами митної території України. Знищення або руйнування. Відмова на користь держави.

6. 4. Визначення митної вартості товару.

Поняття митної вартості. Система визначення митної вартості. Документи, що регламентують визначення митної вартості. Основний порядок визначення митної вартості. Методи визначення митної вартості.

Тема 7. Ризики в міжнародній логістиці

8. 1. Проблема ризиків в міжнародній логістичній діяльності

Поняття ризику в міжнародній логістиці. Головні причини виникнення ризиків. Ризик-менеджмент. Етапи виявлення ризиків. Ідентифікація та аналіз ризиків в міжнародній логістиці.

8. 2. Основні види ризиків у міжнародній логістичній діяльності

Структура ризиків в міжнародній логістиці. Дії щодо мінімізації ризиків. Класифікація ризиків в міжнародній логістиці.

8. 3. Управління ризиками в міжнародних ланцюгах поставок

Основні підходи до управління ризиками в міжнародній логістиці. Методи ухилення від ризику. Методи локалізації ризику. Методи дисипації (розподілу) ризику. Методи локалізації ризику.

Перелік лабораторних та практичних занять, форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: міні-лекції, лекції дискусії.

Для формування компетентностей та досягнення результатів навчання під час лекцій і лабораторних занять використовуються різноманітні форми та методи навчання: міні лекції (тема 1, 3), лекції дискусії (тема 2, 4, 5, 6, 7), робота в малих групах (тема 2, 7), індивідуальна робота під час виконання лабораторних завдань (тема 1 – 7).

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих у здобувачів компетентностей враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу складати залік, – 60 балів).

На лабораторних заняттях здобувач може бути отримано максимально 50 балів, а саме: за виконання лабораторних завдань по 5 балів (8 завдань, максимально 40 балів), за виконання контрольних робіт (2 по 5 балів) максимально – 10 балів, за колоквиуми по 25 балів (50 балів).

Семестровий контроль у формі заліку.

Максимальна кількість балів становить 100 балів.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни"

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Навчальний тиждень	Години		Форми організації освітнього процесу		Контрольні заходи	Кількість балів
1	ІЗ	2	Лекція	Тема 1. Сутність та фактори розвитку міжнародної логістики	Робота на лекції	
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Практичне заняття 1. Вирішення завдань щодо доцільності виходу на міжнародні ринки	Активна участь у практичному занятті	
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок	
2	ІЗ	2	Лекція	Тема 1. Сутність та фактори розвитку міжнародної логістики	Робота на лекції	
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Практичне заняття 2. Вирішення завдань щодо доцільності виходу на міжнародні ринки	Вирішення практичних завдань	5
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок	
3	ІЗ	2	Лекція	Тема 2. Організаційні аспекти міжнародної логістики	Робота на лекції	
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Лабораторне заняття 3. Вирішення завдань щодо оптимізації схем поставок товарів у міжнародному сполученні	Вирішення лабораторних завдань	5
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок	
4	ІЗ	2	Лекція	Тема 2. Організаційні аспекти міжнародної логістики	Робота на лекції	
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Лабораторне заняття 4. Вирішення завдань щодо оптимізації схем поставок товарів у міжнародному сполученні	Вирішення лабораторних завдань	5
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок	
5	ІЗ	2	Лекція	Тема 3. Міжнародні логістичні ланцюги поставок	Робота на лекції	
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Практичне заняття 5. Вирішення завдань щодо доцільності вибору логістичних посередників. Колоквіум за змістовним модулем 1.	колоквіум	25
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок	
6	ІЗ	2	Лекція	Тема 4. Інфраструктура міжнародної логістики	Робота на лекції	
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Практичне заняття 6. Вирішення завдань щодо доцільності вибору логістичних посередників. Тестування	Вирішення практичних завдань, тестів	10
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок	

7	ІЗ	2	Лекція	Тема 4. Інфраструктура міжнародної логістики	Робота на лекції		
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Лабораторне заняття 7. Вирішення завдань щодо оптимізації товароруку у міжнародному ланцюзі поставок	Вирішення лабораторних завдань	5	
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок		
8	ІЗ	2	Лекція	Тема 5. Правове забезпечення міжнародної логістичної діяльності	Робота на лекції		
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Лабораторне заняття 8. Вирішення завдань щодо оптимізації товароруку у міжнародному ланцюзі поставок	Вирішення лабораторних завдань	5	
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок		
9	ІЗ	2	Лекція	Тема 6. Митне забезпечення міжнародної логістичної діяльності	Робота на лекції		
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Лабораторне заняття 9. Оптимізація вибору видів транспорту керуючись специфікою перевезення	Вирішення лабораторних завдань	5	
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок		
10	ІЗ	2	Лекція	Тема 6. Митне забезпечення міжнародної логістичної діяльності	Робота на лекції		
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Практичне заняття 10. Аналіз документообігу міжнародних перевезень. Вирішення завдань щодо розрахунку мита	Активна участь у практичному занятті		
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок		
11	ІЗ	2	Лекція	Тема 7. Ризики в міжнародній логістиці	Робота на лекції		
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Лабораторне заняття 11. Оптимізація ризиків у міжнародній логістиці. Колоквіум 2	колоквіум	30	
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок		
12	ІЗ	2	Лекція	Тема 7. Ризики в міжнародній логістиці	Робота на лекції		
		2	Практичне (лабораторне) заняття	Практичне заняття 12. Вирішення завдань щодо економічного обчислення ризиків у міжнародній логістиці. Тестування	Вирішення практичних завдань, тестування	5	
	СР	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка набутих знань та навичок		
	72	години				Максимальна кількість балів по дисципліні	100

Рекомендована література

Основна

1. Міжнародна логістика : навч. посіб. /О.М. Ястремська, В. О. Письмак. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 172 с.

Додаткова

2. Майорова І.М. Логістика в міжнародному бізнесі. Монографія. / І.М. Майорова. — Маріуполь: Видавничо-поліграфічний центр ДВНЗ «ПДТУ», 2012.— 390 с.

3. Зоріна, Т.Г. Міжнародна логістика: навчальний посібник / Т.Г. Зоріна, М.А. Слонімска // Мінськ: БГЕУ. - 2012. - 244 с.

4. Олійник Я.Б. Міжнародна логістика: навчальний посібник / Я.Б. Олійник , І.Г. Смирнов – Київ: ОБРІІ, 2011. – 543 с.

5. Подвальна Г. В. Перспективне планування технологічного оновлення автотранспортного підприємства на ринку вантажних перевезень: монографія / Г. В. Подвальна, О. І. Карий. – Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. – 212 с.

6. Мащак Н. М. Сутність та роль спритності ланцюгів постачання в гуманітарній логістиці: монографія / Н. М. Мащак, О. І. Данильців. – Opole, Polska: Вища школа управління і адміністрації в Ополі, 2017. – 11 с.

Інформаційні ресурси

7. «Актуальні проблеми економіки і управління»: збірник наукових праць [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://probl-economy.kpi.ua/>

8. Журнал «Дистрибуція і логістика» - <http://www.ukrlogistica.com.ua/>

9. «Економічний вісник НТУУ «КПІ»: збірник наукових праць [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://journals.kpi.ua/ua/29>

10. Міжнародний довідник з питань транспортування та логістики The Worldwide Directory of Transportation and Logistics <http://www.logisticsworld.com/>

11. Науковий журнал «Транспорт і логістика» - <http://translog.com.ua/>

12. Транспортно-експедиторські послуги та інформація в Україні <http://della.com.ua/>; <http://www.larditrans.com/gruz/>

13. Офіційний сайт Координаційної ради з логістики. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.madi.ru/logistics>

14. Офіційний сайт Міжнародної ради з логістики. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.sole.org> – SOLE.

15. Офіційний сайт Європейської логістичної асоціації. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.elalog.org> – ELA

16. <https://pns.hneu.edu.ua> – сайт персональних навчальних систем ХНЕУ імені Семена Кузнеця.